

PAIKALLINEN YHTEISÖLLISYYS JA ASUKASTOIMINTA ASUINALUEELLA

Liisa Fuchs ja Saana Raittila
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Joulukuu 2017

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Tämä käytäntötutkimus on osa *Tehdään yhdessä Pikiksessä* -koordinaatiohanketta, joka toteutetaan yhteistyössä Pikkis Juhlii ry:n, venäjänkielisten osallisuutta vahvistavan Cultura –säätien sekä Länsi-Helsingin yhdyskuntatyön kanssa. *Tehdään yhdessä Pikiksessä* –hankkeen tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä monikielisellä ja monikulttuurisella Pikku-Huopalahden asuinalueella.

Tutkimuksen keskeiset käsitteet ovat paikallinen yhteisöllisyys, asukasyhdistystoiminta, yhdyskuntatyö ja sosiaaliset verkostot. Tutkimuksen teoreettinen tausta on postmoderni yhteisökäsitys.

TEOREETTINEN TAUSTA

Paikallinen yhteisöllisyys on alueellisesti rajattavissa ja se perustuu sosiaaliselle vuorovaikutukselle, yhteenkuuluvuuden tunteelle (belonging) ja symboliselle yhteisyyden kokemuksille (Lehtonen 1990; Seppänen 2001).

Tutkimuksessa käytetyn postmodernin taustateorian mukaan nyky-yhteiskunnassa yhteisöllisyys ei ole sidottu aikaan ja paikkaan, jolloin paikallisen yhteisöllisyyden merkitys asettuu kyseenalaiseksi. Uusi yhteisöllisyys on vapaaehtoista ja kevyttä, ja yhteisöihin osallistuminen on pisteittäistä ennemmin kuin jatkuvaa. (Maffesoli 1996.)

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esiin muun kuin suomen tai ruotsin kielisten omia ajatuksia paikallisesta yhteisöllisyydestä. Tutkimus osoittaa kuinka heidän tarpeensa ja toiveensa voidaan huomioida asukastoiminnan kehittämisessä ja yhdyskuntatyössä.

Tutkimuskysymykset rajautuvat a) paikallisen yhteisöllisyyden merkitykseen ja b) asukasyhdistyksen keinoihin vahvistaa yhteisöllisyyttä, venäjänkielisten lapsiperheen vanhempien näkökulmasta.

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksen aineisto on kerätty yksilöhaastatteluina. Aineisto koostuu neljästä kaupunkimaisella asuinalueella asuvan venäjänkielisen naisen haastattelusta. Aineisto on analysoitu sisällönanalyysina, jossa työvälineenä käytettiin Atlas.ti –ohjelmaa.

Tutkimusaiheen monipuolisen käsittelyn tueksi tehtiin lisäksi taustahaastattelu Pikku-Huopalahdessa asuvan asukasyhdistysaktiivin kanssa.

YHTEISÖLLISYYDEN MERKITYKSET

Tutkimuksen tulosten mukaan venäjänkieliset lapsiperheen vanhemmat ovat enimmäkseen tyytyväisiä paikalliseen yhteisöllisyyteen asuinalueillaan pääkaupunkiseudulla. Tervehtiminen on riittävää vuorovaikutusta naapureiden kanssa. Tiiviimpää yhteisöllisyyttä etsitään omista ystäväistä, mutta myös kaipuuta paikalliseen yhteisöllisyyteen on. Naiset peilaavat nykytilannettaan aiempiin yhteisöllisyyden kokemuksiinsa.

Yhteisöllisyys nähdään välineellisenä arvona, joka parantaa asuinalueen turvallisuutta. Toisaalta yhteisö on tärkeä lasten kannalta, sillä vanhempien välisen yhteydenpidon katsotaan ylläpitävän lasten ystävyys-suhteita.

Asuinalueilla ei ole luonnollisia venäjänkielisiä yhteisöjä, jotka tukisivat lapsen kielenoppimista. Venäläisyys ja venäjänkieli olivat naisille tärkeitä heidän asuinalueillaan lasten kielenoppimisen kannalta.

ASUKASTOIMINTA YHTEISÖN VAHVISTAJAN

Tulosten perusteella voidaan sanoa, että asukasyhdistys voi vahvistaa yhteisöllisyyttä jatkuvaa toimintaa ja tapahtumia järjestämällä. Asukasyhdistys on toisaalta kanava asuinalueen kehittämiselle ja vaikuttamiselle. Näin ollen asukasyhdistys tuo samasta asiasta kiinnostuneita ihmisiä yhteen. Esimerkiksi liikenneturvallisuus on lapsiperheitä yhdistävä aihe. Hyvä viestintä mahdollistaa yhteisöllisyyden syntymistä, jolloin asukkaat voivat osallistua keskusteluun verkossa ja saada tietoa toiminnasta.

Yhteisöllisyyden vahvistamisen haasteita ovat lapsiperheiden kohdalla muun muassa kiireinen arki. Osa asukkaista on sen sijaan niin

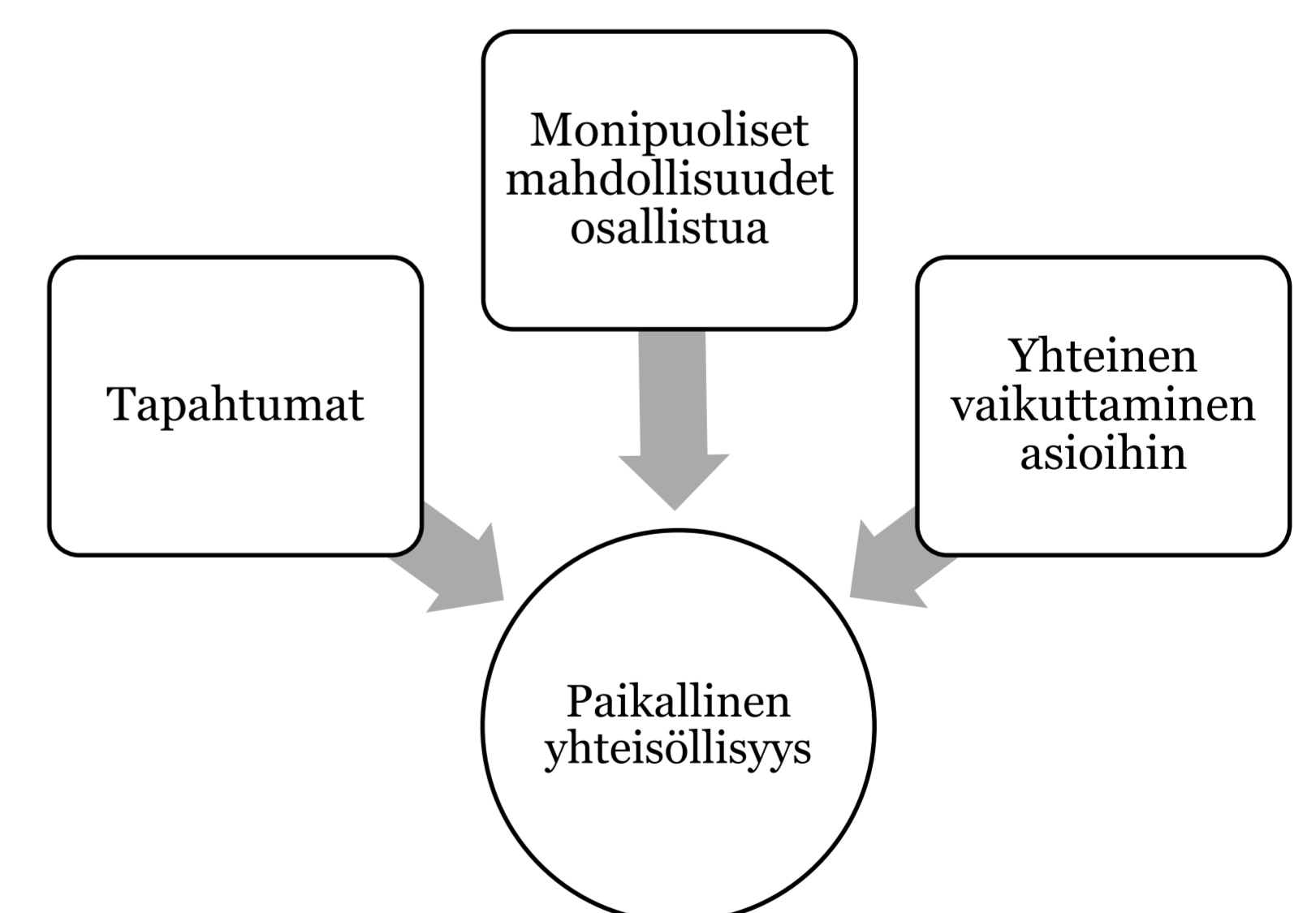
tyytyväisiä nykyiseen yhteisöllisyyden tasoon, etteivät he ole motivoituneita osallistumaan asukasyhdistyksen toimintaan aktiivisesti tai asuinalueen tapahtumiin.

ASUKASYHDITYS- TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Asukasyhdistyksen tulee tajota monipuolisia mahdollisuuksia osallistua asukastoimintaan. Aktiivijäsenten lisäksi tapahtumien järjestäminen kiinnostaa, mutta toiminnan tulee olla kohdennettua ja mielenkiintoista. Ruokaan liittyvät tapahtumat kiinnostivat sekä toisaalta venäjänkielen kerho lapsille.

Lapsiperheen vanhempia kiinnostaa asuinalueen asioihin vaikuttaminen, mutta rajallisten ajallisten resurssiensa puitteissa. Asuinalueille toivottiin myös kaupallista toimintaa, kuten kahviloita. Vaikuttamistoiminnassa yhteistyö muiden asukasyhdistysten ja alueen järjestöjen kanssa on erittäin keskeistä.

Internetkeskustelut ovat myös tärkeä osa paikallista yhteisöllisyyttä. Toisaalta tiedottamisessa toimivat vanhat tavat, kuten värikkäät tiedotteet ja kutsut ilmoitustauluilla ja kaupungilla.

KIRJALLISUUS

Jurvansuu, Sari (2015) Paikallisyhdistysten menestystekijät. Tutkimus kansalaistoiminnan hyvistä käytännöistä.

Lehtonen, Heikki (1990) Yhteisö.

Seppänen, Marjaana (2001) Liipolan onni. Asuinalueen sosiaalinen erilaistuminen ja merkitys alueen asukkaille.

Maffesoli, Michael (1996) Contemplation Of The World: Figures of Community Styles.